

Wojtecki, Dariusz

Sprawozdania ze spotkań księży profesorów WSD z Białegostoku, Drohiczyzna, Ełku, Łomży i Siedlec w roku akademickim 2007/2008

Studia Teologiczne 26, 604-610

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KS. DARIUSZ WOJTECKI

SPRAWOZDANIA ZE SPOTKAŃ KSIĘŻY PROFESORÓW WSD Z BIAŁEGOSTOKU, DROHICZYNA, EŁKU, ŁOMŻY I SIEDLEC W ROKU AKADEMICKIM 2007/2008

**Sprawozdanie ze spotkania Księży Profesorów WSD
z Białegostoku, Drohiczyzna, Ełku, Łomży i Siedlec
Białystok, 18 października 2007 r.**

1. Dnia 18 października 2007 r. w gmachu AWSD w Białymstoku odbyło się spotkanie Księży Profesorów Wyższych Seminariów Duchownych z Białegostoku, Drohiczyzna, Ełku, Łomży i Siedlec. Po wspólnym śniadaniu ks. Adam Skreczko, rektor AWSD w Białymstoku pozdrowił Arcybiskupa Edwarda Ozorowskiego, Metropolitę Białostockiego i powitał wszystkich zebranych w liczbie 33 księży, wyrażając radość z kolejnego spotkania. Następnie przekazał przewodniczenie ks. Tadeuszowi Syczewskiemu Rektorowi WSD w Drohiczyźnie. Ks. Rektor przedstawił program spotkania i poprosił o odczytanie protokołu z poprzedniego spotkania.

2. Protokół został odczytany przez sekretarza spotkań i przyjęty bez uwag.

3. Wykład wygłosił ks. mgr Dariusz Sokołowski na temat: „Formacja ludzka w seminarium duchownym”. W pierwszej części wykładu prelegent przedstawił formację ludzką jako jeden z podstawowych elementów całej formacji do kapłaństwa. W drugiej części, powołując się na dokumenty Soboru Watykańskiego II oraz Posynodalną Adhortację Apostolską Jana Pawła II *Pastores dabo vobis*, opisał samo pojęcie formacji ludzkiej, podkreślając te wszystkie jej elementy, które decydują o dojrzałości przyszłego kapłana. Zwrócił szczególną uwagę na: otwarcie i pełną kulturę wobec innych osób, wrażliwość na potrzeby innych, zdolność do nawiązywania kontaktów z innymi ludźmi. Bardzo ważną rzeczą jest odpowiednie wychowanie do wolności, która nie jest wolnością od nakazów, zakazów i regulaminu, ale świadomym i odpowiedzialnym wyborem dobra. Wskazał na ważny aspekt kształtowania pozytywnych cech charakteru. Alumn powinien być człowiekiem z charakterem, słownym i konsekwentnym w swych zobowiąza-

niach. Powinien również panować nad swoimi emocjami. Wiarygodność kapłana jest związana z dojrzałością uczuciową. Celem całej formacji ludzkiej w seminarium duchownym jest ukształtowanie spójnej osobowości przyszłego kapłana. W trzeciej części swojego wystąpienia wskazał na zadanie stojące przed moderatorami. Tylko dojrzały osobowościowo moderator będzie formował dojrzałych alumnow. Niezmiernie ważne jest poznanie kandydatów do kapłaństwa poprzez autentyczny i otwarty dialog, jak również prowadzenie ich w całym okresie formacji, stawiając wysokie wymagania egzekwowane z delikatnością. W zakończeniu Prelegent raz jeszcze postawił postulat troski o rzetelną formację ludzką w seminarium duchownym jako bezwzględny warunek wiarygodności przyszłego kapłana.

4. Prowadzący spotkanie podziękował za przedstawienie problematyki związanej z formacją ludzką w seminarium duchownym i zaprosił do dyskusji. Jako pierwszy zabrał głos abp Edward Ozorowski podkreślając, że są cztery wymiary formacji, ale jeden i ten sam człowiek. Temat ten nie jest nowy, ale ciągle trzeba do niego wracać. Zauważył też, że przymiotnik „ludzka” nie do końca jest dopracowany pod względem zawartości treściowej. Ks. Adam Skreczko, podkreślając cztery elementy wychowania: „kto, kogo, jakimi metodami i do czego to ma prowadzić” zwrócił uwagę na odpowiednie przygotowanie przyszłych moderatorów. Zacytował słowa Benedykta XVI: „Rzetelność wobec siebie, otwartość wobec kierownictwa i ufność w miłosierdzie”. Ks. Z. Snarski zauważył, że formacja nie może sprowadzać się tylko do dawania dobrego przykładu. Ks. W. Jemielity zwrócił uwagę na potrzebę zmiany sposobu realizacji formacji ludzkiej na przykładzie stylu zwracania się przełożonych do podwładnych. Ks. J. Zabielski postawił pytanie: „kto ma formować i do czego?”. Wybierani są często ci, którzy przez „lizusostwo” idą na studia i podejmują później pracę w seminarium duchownym. Poza tym skuteczność nie może być jedynym kryterium w wyborze. Należy być człowiekiem nie w sensie natury, ale działania. Ks. W. Nowacki podkreślił, że to biskup diecezjalny troszczy się o przygotowanie przyszłych formatorów i pomimo szczerych chęci niekiedy trudno jest zastosować odpowiednią politykę personalną. Dojrzałość samych moderatorów domaga się permanentnej formacji i weryfikacji. Ks. Z. Golan wskazał na potrzebę traktowania kandydatów do kapłaństwa jako osoby w pewnym sensie wychowane, ale potrzebujące odpowiedniego ukierunkowania w realizacji pragnienia służenia Bogu i ludziom. Ks. T. Syczewski podkreślił, że całe prezbiterium Kościoła lokalnego jest odpowiedzialne za właściwe przygotowanie przyszłych kapłanów. Ks. A. Skreczko przypomniał, że w AWSO w Białymstoku w ostatnim czasie odbyły się dwa spotkania z proboszczami i wikariuszami w celu podjęcia odpowiedniej współpracy i uwrażliwienia na wzajemną odpowiedzialność za formację alumnow. Ks. H. Ciereszko postawił postulat kierownictwa duchowego, otwarcia się na łaskę, ale też wydobycie odpowiedniej motywacji, potrzebnej do wzrostu we wszystkich wymiarach człowieczeństwa. Ks. W. Kazimieruk zauważył, że dobre owoce przy-

nosi codzienne, autentyczne i prawdziwe bycie z alumnami, ze wszystkimi zaletami i brakami. Świadectwo życia kapłańskiego coraz bardziej ukierunkowujące na naśladowanie Chrystusa. Ks. W. Kalinowski postulował tworzenie odpowiedniego zespołu, mającego wizję całościowej formacji w seminarium duchownym, efektem czego byłby uformowany kapłan o ludzkim obliczu na wzór oblicz Chrystusa. Ks. A. Miałchowski zwrócił uwagę na problem przełożenia aspektu teoretycznego formacji ludzkiej na praktyczny oraz wrażliwości na samowychowanie i pracę nad sobą. Ks. W. Turowski zaproponował stworzenie odpowiedniej szkoły formatorów.

5. Wolne wnioski. Ks. T. Syczewski zaprosił na kolejne spotkanie do Drohiczyna, które odbędzie się 6 grudnia. Dalszy ciąg spotkania poprowadził ks. A. Skreczko. Ks. W. Nowacki poinformował o przygotowaniach nad wydaniem 25-ego jubileuszowego tomu „Studiów Teologicznych” oraz o zmianach w redakcji. Nowym redaktorem naczelnym będzie ks. A. Skreczko, a odpowiedzialnym za redakcję i wydawanie kolejnych roczników będzie ks. W. Turowski z Łomży. Ks. A. Skreczko podziękował ks. W. Nowackiemu za pracę redakcyjną w ostatnich latach i poinformował zebranych o planie złożenia wniosku w sprawie umieszczenia „Studiów Teologicznych” na liście czasopism naukowych punktowanych. Ks. J. Zabielski postulował, aby „Studia Teologiczne” były czasopismem teologicznym. Krytycznie ocenił poziom zamieszczanych w nich niektórych materiałów. Ks. W. Nowacki, powołując się na o. prof. C. Napiórkowskiego, zauważył, że uprawianie teologii możemy rozumieć szeroko. Poza tym wszystkie artykuły przed wydaniem tomu są recenzowane. Ks. A. Skreczko podziękował za czynny udział w spotkaniu, a następnie zaprosił do wspólnej modlitwy w kaplicy i obiad w refektarzu seminaryjnym.

Sprawozdanie ze spotkania Księży Profesorów WSD z Białegostoku, Drohiczyna, Elku, Łomży i Siedlec Drohiczyn, 6 grudnia 2007 r.

1. Dnia 6 grudnia 2007 r. w gmachu WSD w Drohiczynie odbyło się spotkanie Księży Profesorów Wyższych Seminarium Duchownych z Białegostoku, Drohiczyna, Elku, Łomży i Siedlec. Na początku sesji ks. Tadeusz Syczewski, rektor WSD w Drohiczynie, powitał Arcybiskupa Edwarda Ozorowskiego, Metropolitę Białostockiego, Biskupa Antoniego P. Dydyca oraz wszystkich zebranych w liczbie 27 księży. Następnie wręczył wszystkim obecnym jubileuszową księgę Wyższego Seminarium Duchownego w Drohiczynie „Znad Buga dla Boga (1957-2007)”.

2. Protokół został odczytany przez sekretarza ks. D. Wojteckiego i przyjęty bez uwag.

4. Wykład wygłosił ks. dr Zbigniew Średziński na temat: „Uczestnictwo kandydatów i wspólnoty parafialnej w liturgii sakramentu bierzmowania”. Prelegent przedstawił na początku referatu wyniki badań, przeprowadzonych wśród młodzieży przygotowującej się i uczestniczącej w sakramencie bierzmowania.

Jednym z naczelných zadań Soboru Watykańskiego II było rozbudzenie życia religijnego poprzez udział w liturgii. W liturgii Kościół urzeczywistnia się i ujawnia nie tylko terytorialnie, w grupach i parafiach, ale także w czynnym uczestnictwie całego ludu Bożego w czynnościach liturgicznych. W Konstytucji o liturgii słowo uczestniczyć (*participare*) występuje kilkanaście razy w łączności z przymiotnikami. Jedne odnoszą się do uczestnictwa ogólnego, inne natomiast do uczestnictwa w Eucharystii (KL 48). Wśród tych określeń odnoszących się do uczestnictwa najczęściej wylicza się pięć: czynne, świadome, pełne, owocne i wspólnotowe.

Bierzmowani czynnie uczestniczą przez modlitwy, aklamacje, śpiewy, święte milczenie oraz przez postawy, gesty i czynności. Uczestnictwo świadome, do którego wzywa konstytucja o liturgii polega na posiadaniu wiedzy o treści sprawowanych tajemnic wiary, rozumieniu znaków, symboli i formuł słownych używanych w liturgii. Zakłada także współdziałanie w czasie celebracji. Dla bierzmowanego uczestniczyć świadomie oznacza również rozumieć skutki bierzmowania.

Młodzieży chcącej przyjąć sakrament bierzmowania czynnie, świadomie i owocnie należy to umożliwić przez odpowiednie warunki. Jednym z takich warunków, o których mówią dokumenty jest konieczność tworzenia niezbyt dużych grup przyjmujących bierzmowanie. Instrukcja duszpasterska Episkopatu Polski dotycząca sakramentu bierzmowania oraz II Polski Synod Plenarny zalecają, aby grupy nie przekraczały 250 osób.

W diecezji drohiczyńskiej, ze względu na specyfikę parafii bierzmowania udziela się obecnie uczniom klas III gimnazjum, a w małych parafiach nawet łącznie uczniom klas I, II i III. Udział młodzieży w celebracji bierzmowania nie ogranicza się jedynie do przyjęcia samego sakramentu bierzmowania, ale również poprzez aktywne uczestnictwo we Mszy św., przejawiające się w wypowiedaniu lub śpiewaniu przez nich wezwań modlitwy wiernych, czytaniu lekcji słowa Bożego oraz przyniesieniu darów do ołtarza.

Blisko połowa badanej młodzieży wskazuje, że największym przeżyciem był moment namaszczenia, gdy biskup Krzyżmem na ich czole czynił znak krzyża świętego. Innym uczuciem związanym z tym momentem było poczucie dojrzałości chrześcijańskiej. Jednak część młodych ludzi nie określiło swoich odczuć związanych z przyjęciem sakramentu, bądź stwierdziło, że takich odczuć nie miało.

Jak się okazało, sakrament bierzmowania jest ważnym wydarzeniem nie tylko dla przyjmujących go, ale również dla rodziny i bliskich. Ponad połowa badanych uczestniczyło w przygotowaniach i samej liturgii. Towarzyszyli oni w celebracji sakramentu, a niewiele mniej także uczestniczyło w przygotowaniach i samej liturgii.

Oprócz kandydatów, świadków i rodziny w uroczystości bierze również udział wspólnota parafialna. Ponad połowa badanych stwierdziła jednak, że ten udział ograniczał się przede wszystkim do przygotowania kościoła przez odpowiednią dekorację. Istnieje więc potrzeba prowadzenia katechezy liturgicznej dotyczącej celebracji tego sakramentu. Szczególnie należałoby to czynić przed każdorazową uroczystością, mającą miejsce w parafii. Bardzo pozytywnym zjawiskiem jest coraz częstsze organizowanie rekolekcji czy dni skupienia dla całej wspólnoty parafialnej przed udzielaniem sakramentu bierzmowania.

Prowadzący spotkanie podziękował za wykład, podkreślając wagę podjętej problematyki w życiu Kościoła i zaprosił do wymiany zdań w dyskusji.

5. Po przerwie rozpoczęła się dyskusja. Abp Edward Ozorowski zauważył, że powstają różne problemy pastoralne na etapie przed, w trakcie i po bierzmowaniu. Należy odnotować znaczną poprawę przygotowania od kiedy do tego sakramentu przystępuje młodzież klas III gimnazjum. W trakcie przyjmowania sakramentu bierzmowania widoczne jest przejście na twarzach młodzieży. Oczywiście pozostaje problem późniejszego zaangażowania młodzieży i dorosłych w życie Kościoła. Stąd rodzi się postulat szeroko rozumianego katechumenatu jako okresu wtajemniczenia w życie chrześcijańskie. Ks. M. Olszewski zwrócił uwagę uczestników dyskusji na dobrą praktykę angażowania różnych ruchów i wspólnot na etapie przygotowania młodzieży i rodziców do przyjęcia tego sakramentu. Taka praktyka istnieje w niektórych parafiach Białegostoku. Ks. T. Powichrowski przedstawił praktykę trzyletniego przygotowania do bierzmowania w Archidiecezji Białostockiej oraz postawił postulat dobrego przygotowania liturgii sakramentu bierzmowania. Ks. A. Choromański mówił o konieczności przesunięcia wieku kandydatów do bierzmowania, gdyż w większości są za młodzi i niedojrzali osobowościowo. Ks. T. Syczewski postulował prowadzenie katechezy liturgicznej. Ks. A. Skreczko zauważył, iż wyniki badań przedstawione przez Prelegenta są dosyć smutne – 6% młodzieży mająca świadomość przyjmowania darów Ducha Św. Ks. T. Osiński mówił o różnych problemach duszpasterskich i katechetycznych, związanych z uczestnictwem młodzieży w przygotowaniu do przyjęcia sakramentu bierzmowania. Według ks. W. Kazimieruka liturgia powinna obejmować całego człowieka. Postulował większe dowartościowanie liturgii w okresie formacji seminaryjnej przyszłych kapłanów. Ks. J. Łoniewski poruszył w swojej wypowiedzi różne problemy, dotyczące przygotowania do sakramentu bierzmowania. Ks. M. Jamiółkowski w swojej wypowiedzi zwrócił uwagę, aby nie wymuszać zachowania młodzieży, ale uczyć, wychowywać i prowadzić do wyznawania dojrzałej wiary. Ks. Z. Domirski zauważył problem zawartości treściowej w sformułowaniu „dojrzałość chrześcijańska”. Zapytał o kryteria dojrzałości osobowościowej kandydatów do bierzmowania. Ks. W. Jemielity postulował większe zwrócenie uwagi na aspekt przeżycia wewnętrznego. Ks. K. Wołpiuk przywołując określenie sakramentu bierzmowania jako „urocyste pożegnanie z Kościołem w obecności bi-

skupa” zapytał, dlaczego większość młodzieży po bierzmowaniu odchodzi z Kościoła. Jest to bardziej problem wiary, a nie tylko wiedzy. Ks. A. Proniewski zapytał o opinię młodzieży na temat programu i sposobu przygotowania do bierzmowania. Bp A. P. Dydyczka pozdrawiając Metropolitę i wszystkich zgromadzonych zauważył, że należy z ostrożnością podchodzić do tego typu wyników badań. Sakrament bierzmowania ma być źródłem siły i mocy, ma wprowadzać w dojrzałe życie chrześcijańskie i nie podsumowywać okres dojrzewania. Chrześcijaństwo powinno porywać i zachwycać, a nie konserwować. Podkreślił komfortowe warunki i ogromną szansę jaką ma Kościół w Polsce. Stąd sakrament bierzmowania nie powinien być nagrodą za rozwój, ale wprowadzać w dojrzałe chrześcijaństwo. Na zakończenie dyskusji zabrał głos Prelegent. Odpowiadając na pytania i precyzując niektóre aspekty wykładu podkreślił, iż pozytywnym zjawiskiem jest żywy udział młodzieży w liturgii bierzmowania.

6. Sprawy aktualne. Ks. A. Skreczko, redaktor naczelny „Studiów Teologicznych” podał zasady pisania i redakcji artykułów i innych materiałów. Ks. T. Syczewski podziękował wszystkim obecnym za udział w spotkaniu i zaprosił na obiad. Na zakończenie Biskupi udzielili pasterskiego błogosławieństwa.

Sprawozdanie ze spotkania Księży Profesorów WSD z Białegostoku, Drohiczyna, Ełku, Łomży i Siedlec Ełk, 17 kwietnia 2008 r.

1. Dnia 17 kwietnia 2008 r. w gmachu WSD w Ełku odbyło się spotkanie Księży Profesorów Wyższych Seminarów Duchownych z Białegostoku, Drohiczyna, Łomży, Siedlec i Ełku. Na początku spotkania rektor WSD w Ełku ks. Wojciech Kalinowski w imieniu Biskupa Jerzego Mazura powitał wszystkich zebranych w liczbie 19 księży, życząc owocnego spotkania i miłego pobytu w seminarium ełckim. Następnie przedstawił program spotkania i poprosił o odczytanie protokołu z ostatniego spotkania.

2. Protokół został odczytany i przyjęty bez uwag.

3. Wykład wygłosił ks. dr Henryk Śmiarowski na temat: „Diecezjalne życie pustelnicze w Polsce”. Na początku został przedstawiony rys historyczno-socjologiczny polskiego eremityzmu, a następnie stan faktyczny życia pustelniczego w Polsce. Aktualnie w Polsce 11 osób prowadzi życie pustelnicze. Wszystkie te osoby, prowadzące życie eremickie odwołują się do motywacji religijnej i pozostają w łączności z biskupami miejsca. Życie pustelnicze wypełnia przestrzeń pomiędzy różnymi sposobami życia konsekrowanego. W dalszej części wykładu została przedstawiona wykładnia źródeł teologiczno-kanonicznych i aktualny stan prawny w Kościele. Prelegent powołał się na Kodeks Prawa Kanonicznego (kan. 603 §1 i §2), Sobór Watykański II (*Lumen gentium*, nr 43) oraz List apostolski Pawła VI o wartości

życia pustelniczego w Kościele. W kolejnej części wykładu przedstawił implikacje prawo-duszpasterskie. Podkreślił, że to zgromadzenie synodalne diecezji jest najlepszą formą recepcji prawa kanonicznego. Jednak II Polski Synod Plenarny w ogóle nie odniósł się do życia pustelniczego. Również wszystkie inne synody diecezjalne po 1983 r. w swoich dokumentach nie odnoszą się do tej formy życia. Kan. 603 KPK pozostaje zatem w życiu Kościoła w Polsce martwą literą prawa. Zastanawia też fakt, że nie ma pustelników i pustelnic, którzy wywodziliby się spośród osób duchownych bądź świeckich. Są tylko Ci, którzy wywodzą się z życia konsekrowanego. Na koniec ks. H. Śmiarowski przedstawił życie pustelnicze jako odpowiedź na niektóre postulatory II Plenarnego Synodu w Polsce. Wspomniał też, że prawdopodobnie jako jedyny pustelnik w Polsce otrzymał specjalne błogosławieństwo od Jana Pawła II. W zakończeniu jeszcze raz ukazał eremityzm jako znak czasu w życiu Kościoła i owoc szczególnej działalności Ducha Świętego.

4. Prowadzący spotkanie podziękował za wykład i otworzył dyskusję. Ks. A. Skreczko zapytał o charakter życia pustelniczego, zwracając uwagę na pewną sprzeczność pomiędzy odejściem od świata a zaangażowaniem w życie Kościoła. Ks. H. Śmiarowski w odpowiedzi zwrócił uwagę, że mamy do czynienia z pewnym stereotypem życia pustelniczego, mylonego z życiem kameduła rekluza bądź kartuza. Natomiast pustelnik w sensie ścisłym nie powinien być zakonnikiem. Ks. T. Syczewski zapytał o możliwość prowadzenia życia pustelniczego na pewien czas ze strony kapłana, diakona bądź alumna. Ks. W. Gucewicz podkreślił zasługi Prelegenta dla życia pustelniczego w Polsce i zaproponował, aby powołać pewnego rodzaju kongregację pustelników w celu łatwiejszej realizacji takiej formy życia. Ks. H. Śmiarowski zauważył, że taką formą jest ławra pustelnicza praktykowana np. w USA. Teoretycznie każdy ordynariusz miejsca może powołać tego typu formę życia pustelniczego. Ks. M. Jamiołkowski wyraził pewne wątpliwości odnośnie niejasnej do końca koncepcji życia pustelniczego. Ks. D. Sokołowski zapytał o miejsce życia pustelniczego w ustawodawstwie kościelnym innych krajów. Ks. Z. Snarski natomiast podniósł temat wzajemnej relacji życia zakonnego do życia pustelniczego. Ks. A. Orzeł zapytał w jakim zakresie osobom wybierającym tego typu formę życia udaje się wytrwać do końca. Prelegent udzielił odpowiedzi i podziękował za żywe zainteresowanie podjętym przez niego tematem.

5. Sprawy aktualne. Ks. A. Skreczko zachęcił do składania materiałów do „Studiów Teologicznych” i przypomniał o punktacji, która zastała przyznana czasopiśmie. Ks. W. Gucewicz zaprosił do udziału w tworzeniu „Studiów Ełckich”. Ks. rektor W. Kalinowski podziękował za udział w spotkaniu i zaprosił na uroczysty obiad.